

Kinh Lời Dạy Cuối Cùng Của Phật

HT. Thích Trí Tịnh dịch

---o0o---

Nguồn

www.quangduc.com

Chuyển sang ebook 18 – 8 - 2009

Người thực hiện : Nam Thiên – namthien@gmail.com

[Link Audio Tại Website http://www.phatphaponline.org](http://www.phatphaponline.org)

Mục Lục

Lời mở đầu

KHÓA LỄ

KINH PHẬT DẠY LẦN CUỐI

KINH TÂM YẾU BÁT NHÃ

PHẦN HỒI HƯỚNG

---o0o---

Lời mở đầu

Đây là thông điệp cuối cùng của Đức Phật trao cho hàng đệ tử khi Phật sắp thị tịch niết bàn ở rừng Sala song thụ, thuộc thành Câu-thi-na-yết-la (Kussinagayâ), Ấn Độ, trong đêm trăng tròn tháng 2 âm lịch, cách nay 2523 năm _ dương lịch 1980.

Kể từ ngày ấy đến nay, lịch sử ghi dấu về con người và cuộc đời, đã có biết bao sự đổi thay! Trải qua biết bao triều đại hưng suy! Cũng như đã có những nền văn hoá, văn minh của loài người qua từng thời kỳ rực rỡ rồi tàn lụi! Hầu hết, những di sản tinh thần và vật chất ấy, hiện nay chỉ còn là những dấu vết hoang tàn, những mảnh vụn chữ nghĩa, ghi chép trong các sách thánh hiền, và được coi đó như những bảo vật lưu trữ tại các cổ thư viện, bảo tàng viện. Nhưng với con người muôn thuở, về tính thể, vẫn có những nét giống nhau; nếu có sự khác biệt thì đó là về cảm nghĩ, về lối sống, về hoàn cảnh xã hội con người thuở xưa có khác con người ngày nay. Đức Phật sinh ra trong thế giới loài người nhưng Phật là đấng Giác Ngộ - Người Phật - nên Phật thấu hiểu những nỗi lo toan, băn khoăn, thắc mắc về (khấp mặt) tâm lý,

tình cảm, về trí tuệ, đạo đức, về lối sống của con người và, do vậy, giáo pháp của Phật rất thân thiết, gần gũi với chúng ta. Giáo pháp ấy là tổng hợp mọi khuôn nếp sống và quán triệt hết những gì là tinh hoa cao đẹp nhất của con người và vạn hữu- một nền giáo lý xây dựng trên sự thật về con người và về cuộc đời : lấy CON NGƯỜI làm chủ điểm để giải quyết những việc liên quan đến cuộc sống con người. Đây là tất cả Sự Thật (mà) trong kinh gọi là khế lý và khế cơ. Khế lý có nghĩa giáo lý của Đức Phật là sự thật, đúng chân lý. Khế cơ, tức giáo pháp ấy thích hợp với mọi trình độ con người và xã hội loài người, trong khắp các thời đại.

Phần nội dung và chủ yếu của thông điệp là thuyết minh về pháp "Tứ đế"(1) và "Lục độ"(2), là hai nguyên lý căn bản nhằm giáo dục con người cách tu dưỡng thân tâm, diệt trừ mọi nỗi nguy khốn, khổ đau, hòng giúp con người xây dựng một Xã hội người thực sự văn minh, nhân bản và hạnh phúc, một lối sống cao đẹp của Đạo Làm Người. Và, muốn được như vậy, Đức Phật khuyên con người hãy sống thương yêu, hỷ xả ...và đừng bao giờ tạo "nghiệp" gây khổ não cho nhau, vì mọi con người đều đáng thương, đều cần phải được sống xứng đáng cho trọn kiếp người. Mọi con người đều đáng tôn trọng và cần được phụng sự.

Dưới đây tôi xin dẫn một đoạn nói về pháp "Tứ Đế" do tôn giả A-Nâu-Lâu-Đà (Anurudha), một cao đệ của Đức Phật, thuyết trình trước liệt vị thánh tăng vân tập ở rừng Sa La song thụ, khi Đức Thế Tôn sắp tịch diệt niết bàn, để tất cả chúng ta cùng lĩnh hội, suy ngẫm và thực hành.

"... Mặt trăng có thể nóng, mặt trời có thể lạnh, chứ chân lý Tứ Đế không thể nào khác được. Như Đức Phật dạy : Khổ đế, sự thật là khổ, quyết không có gì là vui sướng cả. Mà chính Tập đế là nhân

(nguyên nhân gây ra mọi nỗi khổ đau), hẳn không có nhân nào khác. Vậy Diệt khổ tức là diệt trừ nguyên nhân. Nhân mà diệt thì quả cũng bị diệt.

ĐẠO DIỆT KHỔ TỨC LÀ CHÍNH ĐẠO, NGOÀI RA KHÔNG CÒN ĐẠO NÀO KHÁC NỮA."

Trong pháp Tứ Đế gồm có Thập Nhị Nhân Duyên(3) và Bát Chính đạo(4) . Mà giáo lý Thập Nhị Nhân Duyên là trình bày sự hình thành về vũ trụ và về con người một cách chính xác, khoa học(5). Tuy nhiên, Đức Phật rất khiêm tốn, Phật chỉ nhận mình như một vị Y Vương, và giáo pháp của Phật như là những liều thuốc thần hiệu, uống hay không uống, tùy mỗi bệnh nhân sử

dụng nó. Lại như kẻ dẫn đường giỏi, dắt loài người về nẻo chính, nghe mà không đi theo, thì đó không phải lỗi của kẻ dẫn đường.

Đạo Phật là một triết lý sống, một đạo đã mang lại ánh sáng Trí Tuệ, Niềm Tin và Tình Thương đến với con người và cuộc đời...

Viết tại tổ đình Giác Minh, PL 2523 - DL 1980

Sramana TRÍ TẠNG (hiệu Đức Nhuận)

KHÓA LỄ

(Kỷ niệm ngày đức Thế Tôn niết bàn)

PHẦN NGHI LỄ

(Đại chúng vân tập trước chính điện, chắp tay hướng lên ngôi Tam Bảo. Sau 3 hồi chuông trống bát nhã chấm dứt, chủ lễ đọc) :

Ai nấy cung kính

(Mọi người đọc theo) :

Độc lòng kính lạy Phật, Pháp, Tăng ở khắp mười phương(*) III

(3 lễ, quỳ chắp tay đọc bài kệ dâng hương) :

Đệ tử kính dâng hương

Hiện mây lành năm sắc

Khắp Pháp giới mười phương

Kết đài sen sáng rực

Cầu Phật từ gia hộ

Lòng nở đóa hoa tươi

Hạnh bồ tát xin giữ

Nguyện cứu giúp loài người

Hương thơm bay sực nức

Đem hạnh phúc cho đời

Bao ưu phiền rũ sạch
Đạo Vàng tỏa nơi nơi.
Nam mô Hương Cúng Đường bồ tát III
(câu này đọc 3 lượt)

Dâng hương cúng dường rồi,
Con dốc lòng kính lạy Đức Phật Thích Ca Mâu Ni cùng hết thầy Phật, Pháp,
Tăng ở khắp mười phương III
(Lạy 1 lạy, mọi người đứng chắp tay đọc bài kệ tán Phât) :
Đấng Pháp vương vô thượng,
Thầy dạy khắp trời, người.
Lòng từ ơn cứu độ
Đạo Vàng chiếu muôn nơi ...
(* CHÚ Ý : Mỗi l (chấm tròn) là một tiếng chuông
Lớn thay! công đức Phật,
Trí tuệ và Từ bi.
Xung dương cùng tán thán,
Xin trọn đời quy y.
Úm phạ nhật la vật. III
(Câu thần chú đọc 3 lượt)

DỐC LÒNG KÍNH LẠY : Khấp pháp giới hư không , ngôi thường trụ Tam Bảo trong ba đời quá khứ, hiện tại, vị lai, mười phương chư Phật, Tôn pháp, Thánh hiền tăng l (1 lạy).

DỐC LÒNG KÍNH LẠY : Đức đại từ bi phụ Thích Ca Mâu Ni Phật, giáo chủ cõi Sa Bà, Đức đại từ Di Lạc tôn Phật, Đức đại trí Văn Thù Sư Lợi bồ tát, Đức đại hành Phổ Hiền bồ tát, chư vị Hộ Pháp Thiện Thần, cùng hết thầy chư Phật, Bồ tát trong Pháp hội Linh Sơn l (1 lạy).

DỐC LÒNG KÍNH LẠY : Đức đại từ bi A Di Đà Phật, giáo chủ cõi Cực Lạc phương Tây, Đức đại bi Quán Thế Âm bồ tát, Đức đại lực Đại Thế Chí bồ tát, Đức đại nguyện Địa Tạng Vương bồ tát, cùng hết thầy chư vị Bồ Tát trong Hải Hội Thanh Tịnh l (1 lạy).
Nay con xin vì các bậc con mang ơn cùng hết thầy chúng sinh, từ bỏ mọi nghiệp chướng, dốc lòng dãi bày sám hối III (1 lạy)
(Đại chúng quỳ, chắp tay, chủ lễ, đọc) :
Chúng con và pháp giới chúng sinh xin chí thành sám hối.

(Mọi người đọc theo) :

Nghĩ : con từ kiếp lâu xa,
Chân tâm khuất lấp nên sa cõi trần
Luân hồi sinh tử tâm thân
Thay hình đổi dạng bao lần đắng cay!
Vốn xưa tạo nghiệp đã dày
Tham, sân, si những đắm say... phận mình
Bởi thân, miệng, ý phát sinh
Con nay sám hối tội tình sạch trong.
Nam mô Cầu Sám Hối bồ tát ma ha tát III
(câu này đọc 3 lượt)
Sám hối phát nguyện rồi,
Con xin dốc lòng kính lạy Đức Phật Thích Ca Mâu Ni cùng hết thầy Phật,
Pháp, Tăng ở khắp mười phương (1 lạy) III
(Đại chúng đồng quỳ. Riêng vị chủ sám tay cầm 3 nén hương vái và đọc lời
nguyện cầu):

Hôm nay là ngày Rằm tháng Hai âm lịch, ngày Đức Phật niết bàn, đệ tử
chúng con vân tập về chùa Giác Minh, chí thành đốt nén hương GIỚI, hương
ĐỊNH, hương TUỆ, hương GIẢI THOÁT, hương GIẢI THOÁT TRI KIẾN,
cúng dường lên mười phương tam thế chư Phật, chư tôn Pháp, chư Bồ tát,
chư Thánh hiền tăng, chư vị Tây thiên Đông đô, Việt Nam lịch đại Tổ sư,
Hộ pháp Thiện thần, cúi xin rủ lòng thương xót.

Phật tử chúng con một lòng hướng về ba ngôi tôn quý : Phật - Pháp - Tăng,
phát nguyện thụ trì Pháp bảo. Nguyện cầu Chính Pháp truyền bá nơi nơi ...
"kẻ mù được thấy, kẻ điếc được nghe, người đau khổ được an vui tịnh lạc".
LẠI NGUYỆN : " người người từ bỏ tham, giận, si mê; tưới tắm dòng suối
từ bi, giải thoát; làm lành tránh ác, thương yêu đùm bọc giúp đỡ lẫn nhau;
muôn loài an vui, hạnh phúc".

Phật tử chúng con nguyện đời đời kiếp kiếp thường làm bà con quyền thuộc,
một lòng hộ trì Phật Pháp, giơ cao ngọn đuốc Trí Tuệ soi sáng trần gian;
mang vui tươi an lạc đến cho muôn loài chúng sinh.

LẠI CẦU : Cha mẹ tổ tiên và những người thân đã quá vãng đều được sinh
về cõi Phật, cha mẹ hiện sống cũng được an vui, tự tại.

NGUYỆN CẦU : Quốc thái dân an, pháp giới chúng sinh đều được tinh
thức.

Hương GIỚI, hương ĐỊNH, với hương TUỆ,
Hương GIẢI THOÁT, GIẢI THOÁT TRI KIẾN
Kết thành mây sáng trung cõi pháp

Cúng dường chư Phật khắp mười phương(*).
Nam mô Hương Cúng Dường bồ tát ma ha tát III (câu này đọc 3 lượt)

(Mọi người ngồi kết già, chắp tay và tụng bài kệ dâng hương) :

Lò trầm vừa chọt đốt

Khắp cõi pháp thơm lừng

Cúng dường lên chư Phật

Và Bồ tát Thánh tăng

Thần chú sạch 3 nghiệp :

Úm sa pha bà pha, truật đà sa pha, đạt ma sa pha, bà pha truật độ hám I (đọc 3 lượt)

Thần chú yên cõi đất :

Nam mô tam mãn đà một đà năm, úm độ rô, độ rô, địa vĩ tát bà ha I (đọc 3 lượt)

(Thần chú cúng dường) :

Úm nga nga năng tam bà pha phiệt nhiệt la hộc I (đọc 3 lượt)

" Lạy Đấng tam giới tôn,

Quy mệnh mười phương Phật.

Con nay phát nguyện lớn,

Trì tụng Pháp vương kinh.

Trên đên bốn trọng ơn,

Dưới cứu ba đường khổ.

Nguyện pháp giới chúng sinh,

Đều trọn thành Phật đạo ". I

Kệ khai kinh :

Phật pháp linh thiêng mầu nhiệm,

Chứng cho lòng trong trắng

Dù một nén tâm hương

Mây lành che chín cõi

Chư Phật hiện mười phương

Nam mô Hương Vân Cái bồ tát ma ha tát III (câu này đọc 3 lượt)

(*) Như Lai Ngũ Phận Pháp Thân, gồm có :

1. GIỚI, nghĩa là giới thân của Như Lai về ba nghiệp (thân, miệng, ý) đều thanh tịnh, gọi là Giới Pháp Thân.

2. ĐỊNH, chân tâm của Như Lai vắng lặng, lìa tất cả vọng niệm, gọi là Định Pháp Thân.

3. TUỆ, chân trí của Như Lai viên minh, quán đạt pháp tính, gọi là Tuệ Pháp Thân, tức là Căn Bản Trí.

4. GIẢI THOÁT, thân tâm Như Lai thoát khỏi tất cả mọi hệ lụy, gọi là Giải Thoát Pháp Thân, tức chỉ cái đức Niết Bàn Tịch Tĩnh.

5. GIẢI THOÁT TRI KIẾN, biết đã được Giải Thoát, gọi là Giải Thoát Tri Kiến Thân, tức là Hậu Đắc Trí.

Năm điều này có thứ tự, nhờ Giới sinh Định, nhờ Định mà sinh Tuệ, nhờ Tuệ mà đắc Giải Thoát, nhờ Giải Thoát mà có Giải Thoát Tri Kiến.

Giới hương, Định hương, giữ Tuệ hương,

Giải Thoát, Giải Thoát Tri Kiến hương

Quang minh vân đài biến pháp giới

Cúng dường thập phương vô lượng Phật.

Ngàn năm mới gặp một lần.

Con nay dốc lòng tu niệm,

Nguyện xin chứng nhập ý thân¹

Nam mô Khai Bảo Tạng bồ tát ma ha tát l

Nam mô Đại từ bi phụ Thích Ca

Mâu Ni Phật III

(2 câu trên mỗi câu đọc 3 lượt và tụng tiếp vào chính kinh).

1: Nguyện hiểu sâu nguồn giáo lý Giác Ngộ Giải Thoát để tự giác giác tha, tự độ độ tha.

---o0o---

KINH PHẬT DẠY LẦN CUỐI KHI SẮP NIẾT BÀN

Đức Phật Thích Ca Mâu Ni lúc bắt đầu chuyển pháp Luân (Dhammachakkappavattanasoutta) độ cho tôn giả A Nhã Kiều Trần Như (Ajnata Kaundinya); lần giảng Pháp cuối cùng, độ cho trưởng lão Tu Bạt Đà La (Subhadra). Và những ai mong cầu được cứu độ, Đức Phật đều bình đẳng hóa độ cho hết cả. Ngay khi Phật sắp tịch diệt (niết bàn) ở rừng Sa La song thụ; lúc ấy khoảng nửa đêm, bầu trời tịch mịch, không một âm vang, Đức Phật vì lòng thương các đệ tử mà lược thuyết những Pháp Yếu như sau : III

* Các thầy Tỷ khưu, sau khi Ta tịch diệt, các thầy hãy trân trọng tôn kính TỊNH GIỚI, như đêm tối gặp ánh sáng, như người nghèo được của báu. Phải coi giới luật là bậc đại sư của các thầy cũng như lúc Ta còn ở đời, không khác. Mà giữ tịnh giới, các thầy không được buôn bán, đổi chác, tạo lập vườn nhà làm của riêng, chứa chấp kẻ tôi đòi, cùng chăn nuôi các loại sinh động vật.

Cho đến các thứ báu vật đều nên tránh xa như tránh xa lò lửa. Cũng không được phá hủy cây cối, khai khẩn ruộng đất, xem tướng lành dữ, coi sao, đoán điềm, lấy số, bói toán ... đều là những việc không nên làm. Hãy tiết chế thân tâm, ăn ngủ đúng giờ, giữ gìn đời sống thanh tịnh. Ngoài ra, các thầy còn không nên dựa vào các công việc thế tục, như nhận lĩnh sứ thần, thông báo tin tức, luyện chú, vẽ bùa, làm giả thuốc thánh, kết bạn với người quyền quý, thân cận kẻ càn dỡ, xác láo. Phải đoạn tâm chính niệm để cầu tự độ. Không được bên trong thì dấu nhem thói xấu của mình, mà bên ngoài lại giả vờ đạo đức, hòng lừa bịp quần chúng. Đối với bốn món cúng dường² chỉ cần "vừa đủ", không nên chứa góp khi được cúng dường. Đây là lược thuyết về tướng trạng của sự giữ giới.

"Giới" là đường chính, nẻo thuận, và là gốc của giải thoát, cũng gọi là Ba - la - đề - mộc - xoa (Pratimoksha).

2 Bốn món của đàn việt cúng dường chư Tăng là : các thức ăn uống, quần áo, chăn màn và thuốc thang.

Muốn dứt trừ khổ đau, thủ đắc phép thiền định để đạt được trí tuệ, ta không thể không nương vào sự giữ giới mà có. Nên các thầy phải giữ tịnh giới, không được lơ là, hủy phạm. Ai chuyên giữ tịnh giới ắt hưởng mọi pháp lành; nếu tịnh giới không giữ, thì các công đức tốt đẹp không thể nảy sinh. Phải biết rằng : giới là nơi trú ngụ an ổn công đức đệ nhất. 1

* Các thầy Tỷ khưu, đã hay giữ tịnh giới ; còn cần phải biết cách tự chế, không cho năm căn³ đông dờ đuôi theo năm dục vọng⁴ . Cũng như người chăn trâu, cầm roi trông chừng, là cốt giữ trâu khỏi ăn lúa mạ nhà người ta. Nếu bỏ mặc năm căn, thì chẳng những năm dục vọng sẽ vô cùng bừa bãi, mà còn không thể chế ngự được và, như vậy, khác gì con ngựa dữ, không có dây cương kìm hãm, có lúc nó sẽ kéo người ta sa xuống hố hầm. Tuy (việc đó) có bị bức hại, cũng chỉ trong một đời; chứ bọn giặc năm căn thì gieo tai vạ cho nhiều đời ! Ách nạn ấy mới thật khủng khiếp, há lại không thận trọng ư? Cho nên người có trí sáng, phải chế ngự nó mà không dễ dãi, và đề phòng nó như bọn giặc, chớ để buông thả! Nếu để buông thả năm căn, chẳng bao lâu chúng sẽ tác hại. Mà năm căn, tâm là chủ động : các thầy phải khéo léo lắm mới chế ngự nổi nội tâm. Cái " tâm " thật đáng sợ, đáng sợ hơn rắn độc, thú dữ, oán tặc. Và cả lửa cháy phừng phừng nữa cũng chưa thể đem so sánh

được với tâm. Như một kẻ tay cầm bình mật, chân bước đi vội vã, chỉ biết có bình mật mà không thấy được hổ sâu ! Như con voi điên dại không có khóa chân ; con vượn, con khỉ leo trèo, nhảy nhót trên cành cây, khó mà cầm cân nổi chúng. Phải gấp điều phục chúng. Chớ có buông xuôi, bỏ mặc Ai bỏ mặc cho tâm chạy theo sở thích, người ấy đã đánh mất hết mọi sự tốt lành. Nhưng nếu biết chế ngự nội tâm, mọi việc sẽ chu toàn cả. Do đây, là Tỷ khuru, các thầy phải siêng năng tinh tiến, cần chiết phục được nội tâm mình. l

3 Năm căn : mắt, tai, mũi, lưỡi, thân.
4 Năm món ham muốn : tiền của, nữ sắc, danh vọng, ăn uống và ngủ nghỉ.

* Các thầy Tỷ khuru, khi thụ dụng thức ăn uống, nên coi như dùng thuốc, ngon hay không ngon, cũng không ăn thêm lên hoặc ăn bớt đi. Mà chỉ coi sự ăn uống cốt sao để nuôi thân khỏi đói khát, thế thôi. Như con ong hút nhụy hoa mà không làm tổn hại đến sắc hương, Tỷ khuru cũng nên như thế : khi nhận món cúng dường của thí chủ, các thầy nên coi đó như liều thuốc dùng để chữa bệnh tật, không được tham cầu quá mức khiến cho tâm thiện bị hủy hoại. Cũng như người có trí tuệ, lường biết sức lực con bò chở được nhiều hay ít; không để bò chở quá nặng đến phải kiệt sức. l

* Các thầy Tỷ khuru, ban ngày cần để tâm siêng năng tu tập pháp lành, chớ bỏ phí thì giờ! Đầu hôm, sớm mai cũng đừng bỏ phí! Nửa đêm thì tụng kinh để tiêu trừ phiền não. Không vì chút lý do ngủ nghỉ làm hỏng cả cuộc đời, đến trở thành vô ích! Phải luôn suy niệm về lẽ vô thường, và coi đó như ngọn lửa đốt cháy thế gian mà gấp lo tu tập bản thân. Chớ có ham ngủ nghỉ. Bọn giặc phiền não thường rình rập ám hại

người, thực nguy hiểm, nguy hiểm còn hơn cả oán thù truyền kiếp. Các thầy há lại lấy sự ngủ nghỉ làm trọng mà không sớm tỉnh thức đó sao? - "Phiền não" chính là con rắn độc ở ngay nội tâm các thầy, cũng như con rắn đen núp trong căn buồng nơi các thầy thường ngủ. Các thầy hãy lấy lưỡi câu giới luật mà sớm trừ diệt nó đi. Chỉ chừng nào bọn giặc phiền não ra khỏi nội tâm rồi, ta mới được tự tại, nghỉ ngơi. Nếu biết chúng còn ẩn núp ở đâu đó mà vẫn yên ngủ, thì đây hẳn là người không biết hổ thẹn là gì! Người biết hổ thẹn khác nào mặc chiếc áo đẹp nhất trong các đồ trang sức. Sự biết thẹn ví như lưỡi câu thép ngăn ngừa người ta không phạm những điều phi pháp.

Này, Các thầy Tỷ khuru, các thầy hãy thường xuyên biết hổ thẹn, chớ có coi thường, quên lãng, xa lìa lòng hổ thẹn, tức tự mình đã đánh mất hết công đức rồi vậy. Người biết hổ thẹn ắt được hưởng mọi pháp lành. Người không biết hổ thẹn, đâu có khác gì loài cầm thú. l

* Các thầy Tỷ khuru, nếu có người từ đâu đến đánh gãy chân tay..., các thầy hãy nén lòng tức giận, cũng như hãy giữ gìn miệng lưỡi, chớ có buông ra những lời chửi rủa. Còn để tâm tức giận là trái với đạo giải thoát, mất hết các công đức - Công đức của nhân nhục hơn cả trì giới và khổ hạnh. Ai có năng lực thực hành hạnh nhân nhục, thật xứng đáng là bậc đại nhân. Người nào không biết vui vẻ chịu đựng những lời xỉ vả ác độc như uống nước cam lộ, thì không thể gọi là người trí tuệ hiểu đạo. Vì sao? - Vì tức giận sẽ phá hoại các pháp lành, làm tổn thương đến thanh danh, người đời nay và người đời sau không ai còn muốn nhìn thấy mình nữa. Nên biết rằng : tâm tức giận còn độc hại hơn lửa nóng! Hãy đề phòng, gìn giữ, chớ để cho chúng len lỏi, đột nhập trong người ta. Bọn giặc cướp lấy công đức, vẫn không nguy hiểm bằng tức giận. Người tại gia đam mê sắc dục bởi họ không phải là người hành đạo, không có phương pháp để kiềm chế, nên có tức giận còn có thể tha thứ, chứ người xuất gia hành đạo, là người từ bỏ dục vọng, mà vẫn chứa trong lòng sự tức

giận, thì không nên vậy. Cũng như áng mây trắng hiền hòa đang trôi lơ lửng giữa bầu trời trong xanh, bỗng nhiên âm âm nổi cơn sấm sét, hẳn không thể nào thích hợp. 1

* Các thầy Tỷ khuru, khi cạo bỏ mớ tóc trên đầu, xa lìa mọi thứ trang sức ở đời, khoác trên vai tấm áo hoại màu, tay cầm bình bát, đi khát thực để tự nuôi sống; đã biết thực hiện như thế mà còn khởi tâm kiêu mạn, thì hãy sớm trừ diệt đi. Đến như người tại gia còn không nên kiêu mạn thay, huống nữa, người xuất gia hành đạo, đã tự hạ mình đi khát thực, chỉ vì mưu cầu giải thoát? ...1

* Các thầy Tỷ khuru, tính nịnh bợ, quanh co là trái với lẽ đạo, thế nên các thầy cần giữ tâm ngay thẳng. Phải nhớ rằng : nịnh bợ, quanh co là một thủ đoạn để lừa dối kẻ khác; người hành đạo thì không thể như thế. Cho nên điều căn bản mà các thầy phải giữ, đó là : LÒNG NGAY THẲNG THẬT THÀ. 1

* Các thầy Tỷ khuru, cần nên biết rằng : người càng nhiều dục vọng, thì sự tham cầu lợi lộc càng lắm và khổ não cũng rất nhiều.

Người ít dục vọng không tham cầu, không ham muốn, nên không bị khổ đau. Thực vậy, tâm ít dục vọng còn phải tu tập, hướng chi tính ít dục vọng thường hay sinh ra các công đức. Người ít dục vọng không nịnh bợ, quanh co để mong thu phục lòng người, cũng không bị "các căn" 3 lôi kéo. Người

càng ít dục vọng thì tâm lúc nào cũng thanh thản, không bận chút lo âu, sợ hãi, gặp khi hữu sự vẫn thừa sức đối phó, mà lúc bình thường sống rất đạm bạc, đơn sơ. Người ít dục vọng có cảnh vui của niết bàn, như thế mới thực đúng với ý nghĩa của chữ "thiểu dục". 1

* Các thầy Tỷ khuru, nếu muốn thoát các khổ não, cần phải "biết đủ" (tri túc). BIẾT ĐỦ LÀ PHƯƠNG PHÁP HOÀN HẢO AN VUI NHẤT MÀ NGƯỜI TA CẦN LẤY ĐÓ LÀM NƠI TRÚ ẨN. Người biết đủ tuy nằm trên đất cũng vẫn sung sướng. Người không biết đủ dẫu ở thiên đường mà vẫn thấy không vừa ý. Người không biết đủ tuy giàu mà nghèo. Người biết đủ tuy nghèo mà giàu. Người không biết đủ thường làm nô lệ cho năm dục vọng⁴, thực đáng để cho người biết đủ xót thương... Đó gọi là biết đủ 1

* Các thầy Tỷ khuru, muốn trọn hưởng niềm vui trong sáng của niết bàn, cần nên tránh xa những chỗ ồn ào, tìm ở nơi thanh vắng. Người nào thường ở nơi thanh vắng, dẫu là vua Đế Thích hay chư thiên đều phải kính trọng. Lý do : vì những người này đã thoát ly hẳn đồ chúng⁵ của mình và người, một mình ở nơi thanh vắng, cốt để suy tư về cõi rỗi của sự diệt khổ. Thật vậy, càng ở chỗ đông người, càng dễ bị người ta quấy phá. Như cây to lớn, các loài chim rủ nhau về đậu, tạt cây phải héo gãy. Người đời thường bị ràng buộc, đắm chìm trong những nỗi khổ ... đâu có khác gì con voi già yếu đi trên bùn lầy, mà không thể gỡ chân ra nổi. Người tinh thức hãy sớm tránh xa chỗ huyên náo. 1

4 Năm món ham muốn : xem chú thích trang 25.

5 Đồ chúng : Sự : Chỉ cho hết thảy sự huyên náo.

Lý : tức thân ngũ uẩn (sắc, thụ, tưởng, hành, thức) và mọi phiền não.

3 Năm căn : xem chú thích trang 25.

* Các thầy Tỷ khuru, người siêng năng tinh tiến bất cứ công việc gì cũng làm xong, mà không coi là khó. Bởi thế, các thầy hãy siêng năng tinh tiến! Ví như dòng nước chảy không dừng, dẫu là đá cũng có lúc bị xoi mòn. Nếu tâm người tu hành thường chán nản, lười biếng, khác nào khi dùi lửa, chưa được nóng đã thôi, lúc ấy dù muốn lấy lửa cũng không thể nào có được. Đó gọi là "tinh tiến". 1

* Các thầy Tỷ khuru, cầu có bạn hiền, cầu được sự hỗ trợ không gì bằng đừng quên mất chính niệm. Nếu không tự đánh mất chính niệm (bất vọng niệm), thì bạn giặc phiền não không thể nào thâm nhập tâm hồn. Do đó, các thầy phải luôn luôn giữ cho tâm chính niệm. Để mất chính niệm, bao nhiêu

công đức sẽ mất hết. Chính niệm là sức mạnh vạn năng sẽ giúp ta thắng lướt được đám giặc ngũ dục, không bị chúng bức hại. Như người mặc áo giáp ra trận, không hề biết sợ hãi là gì. Đó gọi là "bất vong niệm". 1

* Các thầy Tỷ khuru, nếu ai nhiếp phục được tâm thì tâm an định. Tâm định nên bất cứ tướng trạng sinh diệt của bất cứ vật thể nào hiện có ở thế gian cũng thấy biết cả. Vì thế, các thầy hãy tinh tiến tu tập pháp định. Người đắc định thì tâm không bao giờ tán loạn. Cũng như muốn chứa giữ nước, phải biết ngăn be bờ đê. Hành giả cũng thế, muốn cho suối nguồn trí tuệ không bị rỉ cạn, phải siêng năng tu phép thiền định. Đó gọi là tu "định". 1

* Các thầy Tỷ khuru, người có trí tuệ thì không còn tham đắm. Các thầy hãy tỉnh táo, tự soát xét mình, đừng bao giờ nhầm lẫn. Nếu thực hành đúng như thế, các thầy đã sống trong giáo pháp của Ta, ắt được giải thoát. Nhược bằng trái lại, các thầy đã chẳng xứng đáng là người xuất gia nữa - cũng chẳng phải cư sĩ, không biết nên gọi các thầy là hạng người nào? !

Người có trí tuệ, như con thuyền bền chắc vượt thoát khỏi bể sinh tử luân hồi ; là ngọn đèn lớn chiếu sáng bức màn vô minh đen tối ; là phương thuốc hay chữa

lành hết mọi tật bệnh ; là nhát búa sắc bén chặt đứt hết cây phiền não; do đó, các thầy phải lấy ba môn học căn bản là : VĂN (nghe), TU (nhớ), và TU mà trau dồi trí tuệ ngày thêm tiến ích. Người nào có ánh sáng trí tuệ, tuy mang đôi mắt thịt, nhưng lại là người minh kiến, có tầm vóc nhìn xa thấy rộng. Đó gọi là "trí tuệ". 1

* Các thầy Tỷ khuru, nếu còn hay hý luận, ắt tâm bị rối loạn, dẫu là người xuất gia cũng không bao giờ đạt được giải thoát. Là Tỷ khuru, các thầy hãy gấp từ bỏ hý luận, giữ tâm không loạn động. Nếu muốn hưởng trọn vẹn niềm vui an tịnh, cách tốt nhất, các thầy phải mau chóng trừ diệt tai họa hý luận kia đi. Đó gọi là "bất hý luận". 1

* Các thầy Tỷ khuru, trong khi tu tập công đức, các thầy hãy nhất tâm từ bỏ các tính phóng túng đông dờ như tránh xa oán tặc. Giáo pháp của Đấng đại bi Thế Tôn hoàn toàn có những lợi ích thiết thực. Các thầy nên lấy đó làm mẫu mực cho sự tu hành của mình : dù ở núi rừng, bên bờ suối, dưới gốc cây, hay trong tỉnh thất, hay ở bất cứ

nơi nào thanh vắng, các thầy hãy luôn nhớ nghĩ giáo pháp của Ta, chớ có lãng quên. Phải luôn luôn cố gắng tinh tiến tu hành. Nếu không làm gì..., chết uống, chỉ kết liễu trong ân hận hối quá! Ta như vị lương y, coi bệnh cho thuốc, uống hay không uống, không phải lỗi ở lương y. Lại như kẻ dẫn đường giỏi, dắt loài người về nẻo chiềnh, nghe mà không chịu đi theo thì đó không phải là lỗi của kẻ dẫn đường. 1

* Các thầy Tỷ khưu, như pháp Tứ Đế (Catvāriyāsātyanu)6 đã giải rõ những nỗi khổ và sự diệt khổ, nếu còn chỗ nào khả nghi hãy gấp hỏi đi, không nên mang trong lòng sự ngờ vực mà không yêu cầu giải quyết.

Trong khi Đức Thế Tôn cao giọng nói như thế ba lần, nhưng không một vị nào "thỉnh vấn" - Vì sao ? Vì trong đại chúng không ai còn điều gì đáng nghi ngờ nữa cả.

6 Bốn Sự Thật :

- Sự thật thứ nhất : Sự khổ.
- Sự thật thứ hai : Nguyên nhân sự khổ.
- Sự thật thứ ba : Sự khổ tiêu diệt (giải thoát)
- Sự thật thứ tư : Phương pháp diệt trừ nguyên nhân sự khổ.

Ngay lúc ấy, Tôn giả A - Nâu - Lô - Đà (Anusudha) liền quan sát tâm tư đại chúng, rồi bạch với Đức Phật rằng : Kính lạy Đức Thế Tôn, mặt trăng có thể nóng, mặt trời có thể lạnh, chứ chân lý Tứ Đế không thể nào khác được. Như Đức Phật dạy : KHỔ đế, sự thật là khổ, hẳn không có gì vui sướng cả. Mà chính TẬP đế là nhân (nguyên nhân gây ra mọi khổ đau), hẳn không có nhân nào khác. Vậy DIỆT khổ tức là diệt trừ nguyên nhân. Nhân mà diệt thì quả cũng bị diệt. ĐẠO DIỆT KHỔ TỨC LÀ CHÍNH ĐẠO, NGOÀI RA KHÔNG CÒN ĐẠO NÀO KHÁC NỮA! Thưa Thế Tôn, các Tỷ khưu quyết không còn điều gì nghi ngờ đối với pháp Tứ Đế cả. Nhưng, giả thử trong đại chúng đây, có vị còn chưa hoàn thành đạo nghiệp mà Đức Phật đã diệt độ, hẳn phải buồn rầu? Nhưng có vị chỉ mới vào đạo, nghe Đức Phật thuyết pháp, liền được cứu độ. Ví như trong đêm tối chợt hiện ra ánh sáng, tức là thấy đạo. Cũng có vị đã HOÀN THÀNH ĐẠO NGHIỆP và ĐÃ ĐƯỢC CỨU ĐỘ thoát khỏi bể khổ, thì lại nghĩ rằng : sự diệt độ của Đức Thế Tôn sao đến mau quá !

Tôn giả A - Nâu - Lô - Đà vừa thốt ra lời ấy thì trong đại chúng thấy đều LIỄU NGỘ chân nghĩa Tứ Đế. Đức Thế Tôn lại một lần nữa, vì muốn cho đại chúng có tâm bền vững, nên đã rủ lòng đại bi mà ân cần dạy bảo thêm : 1

* Các thầy Tỷ khuru, không nên mang lòng buồn thương sâu não, nếu Ta có ở đời thêm chừng một kiếp, rồi cũng tất phải chia ly! Hội tụ mà không chia ly thật chưa từng thấy bao giờ! Những việc "tự lợi, lợi tha" Ta đều đã dạy đầy đủ trong kinh điển, nếu có trụ thế lâu hơn nữa cũng chẳng ích gì! Những ai cần cứu độ, dù chư thiên hay loài người, đều đã được cứu độ, và những ai chưa được cứu độ cũng đều đã gây nhân duyên để được cứu độ. Từ nay về sau, các đệ tử của Ta phải biết triển chuyển thực hành, thì đó các thầy đã làm cho pháp thân thường trụ của Như Lai không bị hủy diệt! Tuy nhiên, cũng cần nên nhớ : Cuộc đời là vô thường. Hễ có hội tụ ắt có chia ly. Đừng ôm lòng sâu thẳm. Tất cả sự tướng ở đời là như thế đó. Phải siêng năng tinh tiến mà

sớm cầu giải thoát. Hãy lấy ánh sáng trí tuệ để diệt trừ mê tối. Cuộc đời thực là nguy khốn, không có chi bền chắc cả! Ta nay đã diệt trừ hẳn mọi nỗi nguy khốn, như trừ diệt cơn ác bệnh, và coi đây như trút bỏ được hết tội ác mà : (giả danh) gọi là cái "xác thân" cứ mãi bị đắm chìm trong bể lớn sinh, già, ốm, chết! Huống nữa, người có trí sáng, đã trừ diệt " mọi nỗi nguy khốn " như trừ diệt oán tặc, làm sao lại không vui mừng cho được ? l

* Các thầy Tỷ khuru, phải một lòng siêng năng tu đạo "xuất thế", sớm cầu ra khỏi những nỗi nguy khốn kia đi. Hết thấy sự tướng của các "Pháp", dù động hay bất động⁷ hiện có ở thế gian, đều hủy hoại, bất an. Các thầy, tới đây tạm chấm dứt, không nhắc lại nữa. Giờ đã điểm, Ta sắp diệt độ đây. Và đây là LỜI DẠY CUỐI CÙNG Ta trao lại cho các thầy. III

7 Pháp động và bất động : cõi DỤC có 6 tầng trời thuộc pháp động. Cõi SẮC có 18 và VÔ SẮC có 4, cộng 28 cõi. Những cõi trời này, kiếp sống dài lâu, ngoại đạo chấp là thường, nên gọi là pháp động.

---o0o---

KINH TÂM YẾU BÁT NHÃ

BA LA MẬT ĐA

Khi Bồ tát Quán Tự Tại thực hành sâu xa pháp Bát nhã ba la mật đa, soi thấy năm uẩn vốn KHÔNG, liền độ thoát hết mọi khổ ách.

Này! Xá Lợi Tử, sắc chẳng khác không, không chẳng khác gì sắc, mà sắc tức là không, không cũng là sắc; thụ, tưởng, hành, thức đều như thế cả.

Này! Xá Lợi Tử, tướng "Không" của các pháp là không sinh, không diệt, không như, không sạch, không thêm cũng không bớt. Do đó, trong Chân Không không có sắc, không có thụ, tướng, hành, thức; không có nhãn, nhĩ, tị, thiệt, thân, ý; không có sắc, thanh, hương, vị, xúc, pháp; không có nhãn giới cho đến ý thức giới; không có vô minh, không có chướng hết vô minh, không có già, chết, cũng không có hết già, chết; không có khổ, không có nguyên nhân của khổ, không có giải thoát, không có con đường giải thoát; không có trí giác, không có tự thành.

Bởi chẳng có gì để thành tựu, Bồ tát y theo Bát nhã ba la mật đa, tâm không bị ngăn ngại. Vì không ngăn ngại, nên không còn sợ hãi, lìa xa vọng tưởng điên đảo, đạt tới cứu cánh niết bàn. Các Đẳng Giác Ngộ trong quá khứ, hiện tại và vị lai đều nương theo Bát- nhã- ba- la- mật- đa mà chứng đạo quả Vô thượng Chính đẳng Chính giác.

Vậy biết rằng : Bát nhã ba la mật đa là linh ngữ siêu việt, linh ngữ của trí tuệ, linh ngữ tối thượng, vô song, có khả năng giải cứu hết mọi khổ đau; đúng thực không sai. Vì thế nói bài thần chú Bát nhã ba la mật đa :

"Yết đế, Yết đế, Ba la yết đế, Ba la tăng yết đế, Bồ đề tát bà ha. Ma ha bát nhã ba la mật đa" III

(câu thần chú đọc 3 lượt).

(Thần chú diệt hết mọi cõi rã nghiệp chướng, quyết sinh Tịnh độ) :

Nam mô A di đà bà già, đá tha già đá già, đá địa già tha, a di lị đô bà tỳ, a di lị đá tất đam bà tỳ, a di lị đá tỳ ca lan đế, a di lị đá tỳ ca lan đá, già di dị già già na, chỉ đá ca lệ sa bà ha III

(câu thần chú đọc 3 lần).

---o0o---

PHẦN HỒI HƯỚNG

PHÁT NGUYỆN

(Đại chúng ngồi kết già, chắp tay đồng tụng):

"Kính lạy Đức Thích Ca Văn Phật,

Một ngôi chí tôn trên trời đất.

Đạo pháp mênh mông bể khơi hẹp,

Công đức vòi vọi, núi non thấp.

Xót thương chúng sinh cõi Sa Bà,

Đời đời chìm đắm trong bể khổ :

Khổ về thể xác lẫn tâm hồn,

Phát nguyện ra tay khắp tế độ.
Trút bỏ tôn vinh cùng tình ái,
Hết lòng hết sức lo cứu đời,

Bình đẳng, không phân ai quý tiện;
Từ mẫn thương yêu cả mọi loài.
Bốn điều Thánh Đế rất nhiệm màu,
Gỡ sạch nhân duyên mười hai mối;
Mở đường giác ngộ ra bên mê,
Hết thầy thánh, phàm trong tam giới.
Trong cõi vô thường thay đổi mãi,
Dầu rằng trời đất cũng hư không,
Đến ngôi niết bàn là cao nhất,
Bất sinh bất diệt biết bao cùng!" 1
Nam mô Sa Bà giáo chủ đại từ bi phụ
Thích Ca Mâu Ni Phật 111

(đọc 3 lượt)

Nam mô Thích Ca Mâu Ni Phật 111
(niệm 1 tràng)

Nam mô Văn Thù Sư Lợi Bồ Tát 1
(10 niệm)

Nam mô Phổ Hiền Bồ Tát 1
(10 niệm)

Nam mô Quán Thế Âm Bồ Tát 1
(10 niệm)

Nam mô Thanh Tịnh Đại Hải Chúng
Bồ Tát 111

(10 niệm)

(Chủ lễ quỳ, đọc) :

Chúng con xin chí thành phát nguyện :

(Mọi người cùng quỳ, đọc theo) :

Chúng sinh không số lượng,
thề nguyện đều độ khắp.

Phiền não không cùng tận,

thề nguyện đều dứt sạch.

Pháp môn không kể xiết,

thề nguyện đều tu học.

Phật đạo không gì hơn,

thề nguyện được viên thành. 1

Nguyện đem công đức tụng kinh này

Bao nhiêu thắng phúc xin hồi hương :
Cầu cho chúng sinh trong bể khổ,

Chóng được sinh về cõi An Dưỡng.
Mười phương chư Phật và Bồ tát,
Là những bậc chứng đạo Bồ đề,
Rủ lòng tiếp bốn loài, chín cõi.
Đều siêu thắng Hoa Tạng Huyền Môn
Chôn tối tăm tám nạn, ba đường
Đồng thể nhập Như Lai Pháp Tính III
Kính lạy Đức đại từ bi phụ Thích Ca Mâu Ni Phật, hiện nghìn trăm ức hóa
thân cứu độ chúng sinh, đấng giáo chủ cõi Sa Bà, là vị đại sư trong ba cõi,
cha lành của bốn loài, một bậc Thầy cao cả của cõi trời, cõi người, chúng
con xin chí thành kính lễ. III
(Câu này đọc 3 lượt).

v Con quy y Phật, nguyện cho chúng sinh,
thê theo đạo lớn,
phát tâm vô thượng I (1 lễ)

v Con quy y Pháp,
nguyện cho chúng sinh,
hiểu thấu nghĩa kinh,
trí tuệ như bể I (1 lễ)

Con quy y Tăng,
nguyện cho chúng sinh,
thống lý đại chúng,
hết thầy vô ngại III (1 lễ)

(Mọi người đứng chắp tay đọc) :
HÒA NAM THÁNH CHÚNG
"Nguyện đem công đức này,
Hương về khắp tất cả,
Đệ tử và chúng sinh,
Đều trọn thành Phật đạo."
(Mọi người vái rồi lui ra)

Chú thích :

(1) Tứ Đế :

- 1.) Khổ đế : nhân sinh là khổ
 - 2.) Tập đế : do những nguyên nhân quá khứ, tập lại mà có.
 - 3.) Diệt đế : cảnh giới niết bàn an lạc.
 - 4.) Đạo đế : muốn giải thoát phải tu theo Bát Chính đạo.
- Trong hai đế Diệt, Đạo là thuộc về giải thoát luận, còn hai đế Khổ, Tập, nếu bàn rộng ra tức là 12 nhân duyên

(2) Lục Độ : 1) bố thí. 2) trì giới. 3) nhẫn nhục. 4) tinh tiến. 5) thiền định. 6) trí tuệ.

(3) (12 nhân duyên) :

- 1) vô minh : chỉ cho trạng thái mê lầm không giác ngộ
- 2) hành : sự biến đổi của nghiệp thức
- 3) thức : nghiệp thức
- 4) danh sắc : tức là nghiệp thức và khí huyết cha mẹ tạo thành thân con người.
- 5) lục nhập : ngũ quan và ý thức
- 6) xúc : sự cảm thức của ngũ quan và thức trong khi đối cảnh.
- 7) thụ : sự lĩnh thụ tâm đối cảnh
- 8) ái : lòng tham yêu
- 9) thủ : lòng chấp trước giữ gìn
- 10) hữu : là Có, hoặc là Cõi do những nhân duyên trên.
- 11) sinh : nhân quả về sau trong các cõi thụ sinh.
- 12) lão tử : già, chết.

(4) (Tám Con Đường Chính) :

- 1) chính tri kiến. 2) chính tư duy. 3) chính ngữ.
- 4) chính nghiệp. 5) chính mệnh. 6) chính tinh tiến.
- 7) chính niệm. 8) chính định.

(5) Xin xem Phật Học Tinh Hoa, một tổng hợp đạo lý của cùng dịch giả, do Viện Đại Học Vạn Hạnh xb. 1971, trg 214-298.

Dịch từ chữ Hán :

" Phật Thù Bát Niết Bàn Lược Thuyết Giáo Giới Kinh"

(Trích trong "Thánh Điển Yếu Tập")

Đời Diêu Tần tam tạng pháp sư CUU MA LA THẬP phụng chiếu dịch Sramana TRÍ TẠNG chuyển ra Việt ngữ.

Xin đem công đức dịch và ấn tống Kinh này hồi hướng phúc báo :

Cầu siêu tiên Phụ mẫu lữ kiếp, thất tổ cứu huyền, vãng sinh Tịnh độ;

Cầu cho quý vị Phật tử, ân nhân và đồng bào bình an, hạnh phúc, bồ đề tâm tăng trưởng; Nguyên Chính pháp quang minh, thế giới hòa bình, chúng sinh an lạc.

---o0o---

Hết